

Sygn. akt III KO 71/22

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie z zażalenia **P. J.** na postanowienie Prokuratora Rejonowego w N. z dnia 29 kwietnia 2022 r., sygn. akt 1.Ds. [...], o odmowie wszczęcia śledztwa po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 13 września 2022 r. wniosku Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim zawartego w postanowieniu z dnia 7 czerwca 2022 r., sygn. akt II Kp 203/22 o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
odmówić uwzględnienia wniosku.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 czerwca 2022 r. Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim w sprawie o sygn. akt II Kp 203/22, wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z inicjatywą przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu.

W części motywacyjnej rzeczonej inicjatywy Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim wskazał, że w przedmiotowej sprawie Prokurator Rejonowy w N. postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2022 r. odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych – prokuratorów Prokuratury Rejonowej w O., na szkodę interesu prywatnego P. J., tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. Wnioskodawca wyjaśnił, że wymieniona sprawa dotyczy czynności podejmowanych przez prokuratorów

Prokuratury Rejonowej w O., w tym Prokuratora Rejonowego, w toku postępowań związanych z kradzieżą mienia na szkodę P. J.. Sprawa związana z kradzieżą tego mienia była i nadal jest przedmiotem licznych postępowań sądowych (przede wszystkim zażaleń na decyzje prokuratora), w których wielokrotnie orzekali sędziowie Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim. Z tego względu ww. sędziowie „*posiadają szeroką wiedzę i informacje*”, mogące – zdaniem wnioskodawcy – rzutować na ocenę zarzutów podniesionych w zażaleniu P. J.. Nadto sąd wnioskujących podniósł, że wymienieni prokuratorzy, z racji wykonywanego zawodu, są dobrze znani sędziom orzekającym w sądzie właściwym do rozpoznania zażalenia, a z niektórymi z nich utrzymują relacje prywatne, koleżeńskie czy towarzyskie. Poza tym wnioskodawca wskazał, że powyższe okoliczności dotyczą również sędziów orzekających w obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Kielcach, a to w związku z wspólnym udziałem sędziów i prokuratorów w szkoleniach czy też spotkaniach. W konkluzji uzasadnienia stwierdzono, że całokształt powyższych okoliczności może w odbiorze społecznym rodzić wątpliwość co do bezstronności Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim w rozpoznaniu przedmiotowej sprawy.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. oparte jest na założeniu, iż dobro wymiaru sprawiedliwości jest na tyle istotnie zagrożone, że może dojść do zmiany właściwości miejscowej sądu pierwotnie ustalonej na podstawie obowiązujących przepisów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażany jest pogląd, że przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości przejawia się w możliwości niewłaściwego odbioru społecznego co do działalności orzeczniczej sądu, jak również w pewnych aspektach ekonomii procesowej, związanej jednak z koniecznością usunięcia sytuacji, w której istnieje zagrożenie dla rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, a zatem jednego z celów, jakie określone zostały w art. 2 § 1 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2021 r., IV KO 140/20, LEX nr 3115580). Sam zaś obowiązek wykazania, że w konkretnym przypadku zachodzą takie przesłanki, spoczywa na sądzie występującym z inicjatywą przekazania sprawy. Nadto, Sąd

Najwyższy wielokrotnie w swoich orzeczeniach wskazywał, że przesłanki pozwalające na zastosowanie instytucji określonej w art. 37 k.p.k., nie podlegają wykładni rozszerzającej, a nadmierne jej wykorzystywanie może w praktyce podważać zaufanie do niezależności sądów i niezawisłości sędziów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2011 r., IV KO 144/10, OSNwSK 2011, nr 1, poz. 127).

W ocenie Sądu Najwyższego, treść przedmiotowego wniosku nie wskazuje na okoliczności, które podawałyby w wątpliwość realizację zasady obiektywizmu przy rozpoznawaniu przez Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim środka odwoławczego wniesionego przez P. J. na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa. Należy tu wyjaśnić, że kontakty zawodowe sędziów orzekających w sądzie wnioskującym (a tym bardziej na obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Kielcach) z prokuratorami Prokuratury Rejonowej w O.– przy braku przedstawienia okoliczności szczególnych, które wskazywałyby np. na silną zażyłość relacji osobistych – nie stanowią jeszcze sytuacji mogącej jednoznacznie godzić w dobro wymiaru sprawiedliwości. W tym bowiem pojęciu nie mieści się wyłącznie abstrakcyjna i hipotetyczna obawa, że zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie nie będzie wolne od pozaprocesowych wpływów. Wobec tego, lakoniczne wskazanie tej okoliczności przez sąd wnioskujący, nie może stanowić argumentacji przemawiającej za uwzględnieniem złożonego wniosku. Należy tu podkreślić, że relacje zawodowe sędziów (szczególnie orzekających w pionie karnym) z prokuratorami są rzeczą naturalną i fakt ich istnienia nie powinien być automatycznie traktowany jako powód do zastosowania instytucji z art. 37 k.p.k. Natomiast występujące między nimi kontakty towarzyskie powinny być rozpatrywane w aspekcie instytucji wyłączenia sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. Regulacja ta powinna być również wykorzystana w sytuacji, gdy sędzia wyznaczony do składu orzekającego w danej sprawie, z racji uprzedniego udziału w rozpoznawaniu innej sprawy powiązanej ze sprawą mu przydzieloną, wypracował z góry określony pogląd na kwestie mające znaczenia dla jego bezstronnego orzekania. Jeżeli zatem konkretny sędzia uzna, że nie jest w stanie zachować bezstronności przy rozpoznaniu zażalenia P. J., winien skorzystać z podstawowego

mechanizmu proceduralnego, który przewidziany został w Kodeksie postępowania karnego.

Reasumując, brak jest podstaw do stwierdzenia, aby w omawianym przypadku zaistniała sytuacja jednoznacznie świadcząca o tym, że rozpoznanie przez sąd wnioskujący rzeczonyj sprawy, sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[as]